

Ориця Вей

КАТОЛИЦЬКА ПРЕСА ГАЛИЧИНИ МІЖВОЄННОГО ПЕРІОДУ

Досліджено пласт релігійної періодики Західної України міжвоєнної доби (1918—1939 рр.), яка мала у Галичині вагомий вплив на суспільство.

Ключові слова: українська греко-католицька преса, польська католицька преса, міжвоєнний період, Католицька акція.

Исследовано пласт религиозной периодики Западной Украины межвоенного периода (1918—1939 гг.), имеющей в Галичине заметное влияние на общество.

Ключевые слова: украинская греко-католическая пресса, польская католическая пресса, межвоенный период, Католическая акция.

A layer of the religious periodicals of the Western Ukraine of the interwar era (1918—1939 yrs), which had a significant impact on the public in Galicia, has been studied.

Key words: the Ukrainian Greek-Catholic press, the Polish Catholic press, the interwar period, the Catholic Action.

Об'єктивне дослідження історичного минулого українців стало можливим у процесі розбудови української демократичної держави кінця ХХ — початку ХХІ ст. Дедалі більшу зацікавленість у наукових колах викликає пресова спадщина, оскільки сприяє всебічному осмисленню духовних чинників історії народу. Актуальними є проблеми духовного стану суспільства, подолання суперечностей між релігійними конфесіями, мирне їх співіснування у сучасних умовах.

На західноукраїнських землях у 20—30-х рр. ХХ ст. проживали різні національності. Новоутворена Польська держава містила найвищий відсоток національних меншин у всій Європі. 1921 р. майже третину її 27-мільйонного населення становили українці, євреї, білоруси, німці та представники інших народів. Українці були найчисельнішою національною меншиною (понад 5 млн осіб), тобто майже 15% жителів держави, хоча й були корінною нацією. Отже, чисельна перевага польської більшості не була такою великою, щоби це дозволило їй постійно ігнорувати прагнення національних меншин. Для вивчення ментальних особливостей, культурно-історичних традицій народів, глибшого розуміння політичних подій тих років дослідники використовують таке важливе наративне джерело, як преса.

Львів — серце Галичини — у часи II Речі Посполитої був одним із чотирьох найбільших видавничих осередків побіч з Варшавою, Познанню і Краковом. Як і у всій державі, у Львові широко розгорнулося видавання польської релігійної преси. Польська католицька преса міжвоєнного періоду (1918—1939 рр.) була живим і різноманітним явищем, перебувала у безперервному розвитку і реагувала на всі проблеми краю і світу. Така її суть сформувалася традиційно, зокрема завдяки тим свободам, які надавала Австро-Угорська імперія країнам, що входили до її складу, частиною якої була Галичина (йдеться про період до 1918 р.). Католицька преса інформувала громадськість як про церковно-релігійні події державного масштабу, що мали значення для всього суспільства, так і про справи, що стосувалися життя певних релігійних громад, працювала на збереження традиційного родинного укладу, висвітлювала проблеми виховання, вказуючи на шляхи їх вирішення.

Міжвоєнна доба залишила глибокий слід в історії західноукраїнського регіону, що проявився у політичних, громадських, релігійних сферах життя суспільства. Події того часу сьогодні вивчають та інтерпретують дослідники, що представляють різні галузеві науки. Для українців це був важкий період посилення утисків з боку польської влади, а для поляків після двохсотлітньої неволі він став поштовхом до громадсько-політичного життя та розвитку культури. Засобом виявлення національних інтересів була преса, яка, розвиваючись, відіграла особливу роль у керуванні суспільними процесами. Вона впливала на міжетнічні взаємини, виховання молоді, кристалізацію станово-майнових груп у соціумі тощо. Матеріали у газетах і журналах віддзеркалювали напругу й тривожність цих відносин, подекуди тління, а потім і спалахи ворожнечі, хоча у публікаціях іноді йшлося про спроби зближення і порозуміння між народами, що проживали в межах Речі Посполитої. Особливо це стало відчутним після проголошення Католицької акції 1921 р.*

* 1921 р. Папа Римський Пій XI оголосив про започаткування Католицької акції, основним завданням якої було поширення Христової віри, протистояння деморалізації і занепаду віри [9]. Особливістю Католицької акції було те, що цією ділянкою мали займатися не священики, а миряни, світські католики. Провідна роль у виконанні акції належала пресі. Під егідою Католицької акції побачили світ нові католицькі часописи.

У період існування Австро-Угорської імперії українці мали певні переваги і свободи, а з утвердженням польської влади змушені були посилити боротьбу за національне існування. Українці в Польщі становили дві окремі громади — греко-католицьку та православну, і влада робила усе можливе, щоби підкреслити відмінність між ними. Більшість українців проживала на колишніх т. зв. габсбурзьких землях Східної Галичини, або Східної Малопольщі, як її називали. 1920 р. цей регіон розділили на три воєводства: Львівське, Тернопільське й Станіславське. До греко-католицької Церкви належало понад три мільйони галицьких українців, які були національно свідомими й відносно добре організованими. Решта українців населяли Західну Волинь, Полісся та Холмщину — території, що відійшли до Польщі від Росії. Вони налічували приблизно два мільйони і були здебільшого православними.

Релігійні проблеми супроводжували всю драматичну історію України, особливо відчутними вони були на західноукраїнських землях. Зацікавленість викликає досвід греко-католицьких видань у формуванні громадської думки, вихованні моралі, духовності особистості й народу. Основними у змісті українських релігійних часописів були національна свідомість і незалежність, гасло «Бог і Україна», акцентування української ідентичності. Проте у публікаціях відчувався і дух толерування інших народів, що проживали поруч з українцями.

Релігійну пресу Західної України міжвоєнного періоду неодноразово розглядали у своїх працях О. Канчалаба, М. Комариця, М. Крив'як, І. Крупський, І. Скленар, Ю. Щербяк. Порушувалося питання існування релігійної преси Галичини у першій половині ХХ ст., показано, що ця преса ще до кінця не досліджена [6]. Аналізувалася роль релігійних часописів у просвітницькій діяльності, духовному відродженні народу. Ґрунтовно досліджувалася православна преса, яка функціонувала на східних теренах України [1]. Натомість греко-католицька преса Галичини не розглядалася у повному обсязі. Не було проведено чіткого відокремлення її від інших релігійних видань Західної України, адже, крім українських греко-католицьких часописів, існували часописи римо-католицької, православної, протестантської конфесій.

Перша світова війна призвела до великих змін в устроях держав та структурах урядів, у цей період почалося впровадження нових філософських та ідеологічних теорій, руйнування моральних принципів, сімейних цінностей. У світі запанував ідеологічний хаос, і цьому значною мірою сприяла велика кількість добре фінансованих ліберальних часописів. Преса в XIX—XX ст. була основним джерелом інформації, особливо відчутний її вплив у боротьбі за душі та серця людей.

У Галичині католицька преса займала глибоку нішу, виконуючи провідну роль у впливі на суспільство і громадян. Пропаговані нею переконання не завжди були співзвучні громадсько-політичним ідеям того часу, а подекуди суперечили їм. Католицизм, трактований як чинник суспільної стабільності, протиставлявся лібералізму як фактору хаосу в державі. Католицькі видання були спрямовані на збереження консервативного укладу, на порозуміння між католиками інших обрядів, працювали на зближення з вірянами інших конфесій.

Релігійні періодичні видання є важливим сегментом масиву преси Галичини міжвоєнного періоду, особливе значення для вивчення історії західноукраїнських земель мають католицькі часописи [2]. У цю добу тут виходило 25 українських католицьких пресодруків і 35 — польських. Оскільки українці здебільшого належали до греко-католицької конфесії, то католицькі українські видання правильніше називати греко-католицькими. Їх вплив на український народ, зрештою, самі видання залишаються білою плямою у дослідженні преси того часу [6]. Отже, українською греко-католицькою називатимемо пресу, публікації якої спрямовані на утвердження католицького світогляду, у видаванні якої беруть участь духовні особи, а також світські католики. Зміст польської католицької преси міжвоєнного періоду також відповідає цьому визначенню.

У Галичині впродовж 1918—1939 рр. виходило 25 греко-католицьких часописів. Більшість із них (16 пресодруків) видавалися у Львові: «Богословія», «Божі сліди», «Вістник Марійських Товариств», «Дзвони», «Католицька Акція», «Лицарство Пресвятої Богородиці», «Львівські архієпархіальні відомости», «Мета», «Місіонарь» з додатком «Місіонарчик», «Нива», «Нова Зоря», «Правда» з додатком «Віночок для українських католицьких дітей», «Пресвятая Богородице спаси нас», «Христос — наша сила»; у Жовкві:

«Записки Чина Св. Василя Великого»; в Уневі: «Проміньчик сонця любові», «Ясна Путь»; у Коломиї: «Голос дяків» (від 1929 р. — «Дяківський шлях») і «Дяківський прапор»; у Перемишлі: «Бескид», «Перемиські єпархіальні відомости»; у Станіславі: «Вісник Станіславівської єпархії», «Добрий пастир»; у Зарваниці (Тернопільщина): «Зарваниця». Необхідно відзначити, що у Станіславі впродовж зазначеного періоду здебільшого випускалася релігійна преса євангелістського спрямування.

Галицькі українці зуміли зберегти греко-католицькі видання, засновані за Австро-Угорщини: «Місіонарь», «Нива», «Перемиські єпархіальні відомости» і «Львівські архієпархіальні відомости». Було зроблено невелику перерву у час адміністративно-державної невизначеності краю. Далі, незважаючи на репресивну систему Польщі, вони, започаткувавши видання релігійно-виховної тематики, спонукували до пошуку одвічних істин [7]. Хронологія представлених часописів засвідчує, що починаючи від 1923 р. засновувалися одне за одним нові видання.

За своїм читацьким призначенням пресодруки розподілялися таким чином:

1. Видання для вузького кола церковних служителів і богословів: «**Богословія**» (1923—1939) — виходило у Львові. Редактором наукового кварталника Богословського товариства був о. д-р Йосип Сліпий — наступник митрополита Андрея Шептицького. Журнал висвітлював усі ділянки теології Східної церкви. Авторами публікацій на високому науковому рівні були вчені-богослови, відомі священнослужителі [8, т. 3, кн. 1, с. 297], які, крім теологічних проблем, вирішували питання практичного релігійного життя; у ньому друкувалися також цікаві теоретичні дослідження з інших наук, зокрема, Г. Костельник розкритикував теорію Айнштейна; «**Львівські архієпархіальні відомости**» (1889—1942); «**Перемиські єпархіальні відомости**» (1889—1939). Метою цього часопису було сприяння організації діяльності священників греко-католицьких церков, що належали до Перемиської єпархії, він також інформував читачів про створення релігійних товариств, економічну користь товариств українських селян «Дністер», «Кружок рільничий». У виданні містилося багато статей на тему релігійного виховання молоді. Часопис пропагував антимосквофільські погляди, різко засуджував

діяльність політичних партій радикального спрямування; «**Записки Чина Св. Василя Великого**» (1924—1928, 1930, 1932, 1935) — наукове видання монахів Василіанського чину, цінне своїми матеріалами з історії Церкви, краєзнавства, архіво-музейництва; «**Добрий пастир**» (1931—1939) — журнал, присвячений церковним справам і богословським дослідженням. Лейтмотив видання засвідчено у першому числі: «Нинішні політичні, національні й передовсім суспільні відносини вимагають від душпастирів ясної орієнтації та співділання й висовують щораз нові обов'язки й завдання...». Багато публікацій часопису присвячувалося постаті священника і душпастирській праці; «**Дяківський прапор**» (1936) та «**Дяківський шлях**» (1929—1930) — ці часописи, видавані в Коломиї, були становими органами крайової організації греко-католицьких дяків. Вони ставили перед собою завдання: широко впроваджувати в життя засади Католицької акції, підвищувати культурно-освітній рівень дяків, обороняти дяківські інтереси, містити цікаві матеріали з дяківського життя. З невідомих причин митрополит Андрей Шептицький заборонив дякам передплачувати і читати ці журнали [8, т. 3, кн. 1, с. 417]. У Львові виходив часопис «**Дяківські відомости**» (1925—1933).

2. Для широкого кола читачів: журнал «**Нива**» (1904—1939), присвячений церковним і громадським справам. Автори видання рішуче виступали проти галицького москвофільства, пояснювали недопустимість утілення в життя ідеології «соціалістів-радикалів»; у публікаціях 30-х рр. митрополит Андрей Шептицький оголосив найголовнішим завданням кожного українського католика — відсіч комуністичним ідеям. Своєрідним лозунгом часопису, закликом до суспільства був вислів з Євангелія: «Полюбіть правду, а правда освободить вас». Журнал містив багато публікацій, присвячених темі співіснування Східної і Західної церков у руслі проблеми «треба єднатися з Римом, не забуваючи про наші східні традиції»; газета «**Нова Зоря**» (1926—1939) — орган Української християнської організації. У програмній статті першого числа зазначалося, що головним завданням видання є «підносити й будити релігійне свідомлення через поширювання, поглиблювання і оборону католицького світогляду на всіх областях життя», а також «співділати у національним свідомленні найширших кругів українського на-

селення, попірати правдиву освіту, що є відблиском Божої правди»; літературно-науковий місячник «Дзвони» (1931—1939), до складу редколегії якого входили такі видатні постаті греко-католицької Церкви, як Йосип Сліпий, Гавриїл Костельник, Микола Конрад, Микола Чубатий. Упродовж усього існування журнал «Дзвони» був осердям, навколо якого гуртувалися найкращі літературні сили Львова і всієї Галичини, що стояли на засадах християнського світогляду. Тут друкувалися твори талановитих письменників — Наталени Королевої, Б.-І. Антонича, Уляни Кравченко, У. Самчука, Катрі Гриневичевої, Г. Костельника, Ю. Липи, О. Лятуринської, Р. Завадовича, літературно-критичні статті М. Гнатишака, П. Ісаїва, Ю. Редька, К. Чеховича та ін. [8, т. 3, кн. 2, с. 219]; журнал «**Проміньчик сонця любові**» (1936, 1938—1939) — «щомісячний листок для всіх — хто читаючи, чи слухаючи розуміє», який видавали монахи-студити, однак видання призначалося для світських людей. Переважна частина публікацій у часописі присвячена релігійному вихованню; газета «**Правда**» (1927—1939) — тижневик, у програмній статті якого чітко задекларовано католицький напрям, охорону духовних і релігійних засад українського народу. Також було заявлено, що газета видаватиметься в «дусі не крикливого, пустого, але щирого та правдивого патріотизму». Численні публікації засвідчують, що автори не виходили за межі встановлених змістових кордонів; газета «**Мета**» (1931—1939) — тижневик, який став органом Українського католицького союзу. Ідею створення цього Союзу висловив митрополит кир Андрей. Основною метою організації визначалися дотримання й охорона принципів католицької віри та моралі в політичному житті [8]; часопис для прочан «**Зарваниця**» (1933—1934) — виходив один раз на рік, під час відпусту. Цікавими в часописі є хроніки чудесних подій: навернення до Бога, зцілення калік і невиліковно хворих; часопис «**Католицька Акція**» — видання, започатковане зі створенням Генерального інституту Католицької акції, який був світською установою. На часі виникла потреба власного пресового органу для ознайомлення широких верств населення з цілями і потребами Католицької акції. Основне завдання Католицької акції полягало в тому, щоб поширювати Христову віру, протистояти деморалізації і занепаду віри. «Конституційний статут Католицької Акції Греко-Католицької Галицької провінції» засвід-

чував, що Католицька акція стояла понад політичними партіями [8, т. 3, кн. 2, с. 125]; **«Український Бескид»** (1928—1931) — газета, що чітко формулювала своє греко-католицьке спрямування, упевнено пропагувала це віросповідання, наголошуючи, що «найважливішою цариною національної сили» є релігія. Видання мало цілком визначений ідеологічний напрям, на основі якого відстоювало ідею державної самостійності України. Автори публікацій намагалися прищепити українцям добрий художній смак, переконували у необхідності раціонально провадити господарювання; **«Місіонарь»** (1897—1944) — видання монахів Чину святого Василя Великого і **«Ясна Путь»** (1935—1939) — видання монахів Свято-Успенської лаври Студитського уставу в Уневі. «Місіонарь» — популярний греко-католицький журнал, видання якого зініціював Андрей Шептицький. У ньому висвітлювалася місіонерська робота отців ЧСВВ як у Галичині, так і за кордоном. Усі публікації видання мали виховне значення. Журнал користувався великою популярністю упродовж 47 років існування. Часопис «Ясна Путь» видавався насамперед для братів і сестер, що присвятили своє життя монашеству, проте він виявився цікавим і для світського читача, бо інформував про подвиги сподвижництва монахів. Авторами часопису були самі монахи. Особливе зацікавлення викликала постать о. Леонтія, якому присвячувалася низка публікацій.

3. Видання для молоді: **«Вістник Марійських Товариств»** (1926, 1936—1938) — орган управи Марійських товариств молоді, що відіграв важливу роль у пропагуванні ідей Марійських дружин, які у 20-х рр. ХХ ст. набули особливого розквіту завдяки діяльності отців-василіан Й. Маркевича та І. Назарка [4]. Метою товариства визначався всебічний розвиток молоді — плекання високих помислів та ідеалів, розумна релігійність, витривала праця, моральна чистота, рішучість характеру тощо [5]. Часописи, присвячені особливому пошануванню Матері Божої, також були орієнтовані здебільшого на молодіжну аудиторію: **«Лицарство Пресвятої Богородиці»** (1935—1939) — ілюстрований місячник для поширення пошанування й поклоніння Пресвятій Діві Марії. Багато статей висвітлювали історичні події на теренах усієї України, коли шанобливе ставлення українців до Богородиці було невід’ємною прикметою спілкування не лише в родинах, а й у середовищі війська (козаки, січові стріль-

Для вірян римо-католицької конфесії виходило 34 часописи*. Польська католицька релігійна преса була розрахована на широку аудиторію читачів — це видання для світських католиків: «**Apostolstwo Chorych**» [«Апостольство Хворих»] (1929—1939), «**Gazeta Niedzielna**» [«Недільна Газета»] (1898—1939), «**Głos Akcji Katolickiej Archidiecezji Lwowskiej**» [«Голос Католицької Акції Львівської Архідієцезії»] (1935—1939), «**Katolicki Głos Pracy**» [«Католицький Голос Праці»] (1929—1939), «**Biblioteka Religijna**» [«Релігійна Бібліотека»] (1931—1939). Виходили також часописи для сімейного читання: тижневик «**Rola Katolicka**» [«Католицька Роль»] (1934—1939). Існувала преса, адресована вужчому колу церковників, теоретиків-богословів: «**Collectanea Teologica**» [«Товариство Теологів»], «**Przegląd Teologiczny**» [«Теологічний Огляд»] (1918—1939) — журнал, що видавався Польським теологічним товариством із додатком «**Ruch Teologiczny**» [«Теологічний Рух»] (1929—1939), «**Głos Eucharystyczny**» [«Євхаристичний Голос»] (1918—1939), «**Wiadomości Parafialne**» [«Парафіяльні Відомості»], «**Miesięcznik Katechetyczny i Wychowawczy**» [«Місячник Катехізму і Виховання»] (1911—1939), «**Gazeta Kościelna**» [«Костельна Газета»] (1893—1939). Часописи видавали різні згромадження: бернардинів («**Dzwonek III Zakonu Św. Franciszka**» [«Дзвоник III Закону Св. Францішка»]), «**Świt Seraficki**»), реформаторів («**Głos św. Antoniego z Padwy**» [«Голос св. Антонія з Падви»]), домініканців («**Róża Duchowna**» [«Духовна Рóżа»]), «**Szkoła Chrystusowa**» [«Христова Школа»]) [11, s. 12].

1918 р. у Львові було створене Товариство релігійної Бібліотеки ім. архієпископа Більчевського. Виникнення Товариства співпало з часом, коли «вибухнула» Україна [10], — 1918 р.

Товариство організувалося довкола наукового часопису для капеланів «**Przegląd Teologiczny**» — кварталника, органу Польського теологічного товариства, 1931 р. перейменованого на «**Collectanea Teologica**». Згодом під його егідою виходило багато книжок наукової й теологічної тематики. 1924 р. Товариство придбало друкарню, що було на часі, оскільки, крім кварталника «**Przegląd**

* У фондах ЛННБ України ім. В. Стефаника зберігається 21 видання польської католицької преси [3].

Teologiczny», продовжилося видавання «Gazety Kościelnej» (тижневик, орган капеланів), «Głosu Eucharystycznego» (місячник, присвячений святій Євхаристії), «Wiadomości Parafialnych», відродилася «Gazeta Niedzielną» (тижневик, присвячений громадсько-релігійним справам). Кілька років Товариство видавало «Miesięcznik Katechetyczny i Wychowawczy», перенесений 1 листопада 1931 р. до Варшави. 1928 р. розпочато друк релігійного тижневика «Lwowskie Wiadomości Parafialne», перейменованого пізніше на «Lwowskie Wiadomości Katolickie», 1931 р. відновлено популярний тижневик «Gazeta Niedzielną»; «Miesięcznik Katechetyczny i Wychowawczy» перейменовано на «Miesięcznik Katechetyczny», невдовзі його було перенесено до Варшави. «Przegląd Teologiczny» став загальнопольським науковим кварталником — органом Польського теологічного товариства. Часописи — тижневик для духовенства «Gazeta Kościelna», релігійний місячник «Głos Eucharystyczny», тижневик для народу «Gazeta Niedzielną» — також мали загальнопольське значення. Окрім цих видань, друкувався інформаційний бюлетень про справи релігійної бібліотеки «Biblioteka Religijna», який розсилався по усій Польщі [11, s. 238].

Яким чином різноманіття української та польської католицької преси доходило до читацької аудиторії — можна побачити з періодичності, що є показником затребуваності. Цікаво, що українські видання не вельми поступалися польським. До прикладу, тижневики, які для специфічних релігійних часописів були оптимальним ритмом у спілкуванні з масовим читачем, у відсотковому співвідношенні зрівнялися між собою.

Періодичність	Україномовні видання	Польськомовні видання
Тижневики	5	7
Двотижневики	1	1
Місячники	13	13
Двомісячники	—	1
Тримісячники	3	7
Річники	2	2
Неперіодичні	2	2
Не віднайдено	—	1

Як би трагічно не розгорталися події в історії українського і польського народів, усе ж спроби діалогу порозуміння неодноразово були. Про протистояння відомо багато, однак, можливо, варто шукати позитивні моменти, яких немало, зокрема в католицькій пресі міжвоєнного часу.

Гаслом «*Gazety Niedzielnej*» було: «Для демократії християнської не повинно бути нічого святішого за справедливість». У першому номері, в статті «*Z orłatkiem*», вказувалося: «Хочемо працювати для всіх, а не для однієї верстви населення: однак служити передовсім тим, хто в твердій боротьбі з щоденним побутом очікує найбільше опіки і допомоги». Усі жителі розглядалися як діти однієї матері-Вітчизни, «бо Бог прийшов, щоби поєднати всі серця і в нашій бідній польській, і руській родині».

Таким чином, у Галичині впродовж міжвоєнного періоду функціонувала різноманітна католицька преса. Багата за змістом українська греко-католицька періодика налічувала 25 видань. Польська католицька преса, значима своїми усталеними традиціями, представлена 34 часописами. Як українці, так і поляки зберегли у трагічне лихоліття Першої світової війни 4 і 7 видань відповідно. У період становлення суспільно-політичного життя (1918—1920 рр.) галицькі українці дещо поступалися співвітчизникам (у польському католицькому середовищі було засновано 5 нових видань). Проголошення Католицької акції 1921 р. допомогло українським носіям католицького світогляду подолати «загальну розгубленість» [7]. Починаючи з 1921 р. у просторі українського і польського друкованого слова створювалися нові католицькі часописи (8 і 12 відповідно). Під час загострення українсько-польських відносин, у 1930-х рр., українська греко-католицька преса викристалізувалася як явище. Її роль важко переоцінити, тож потрібно розглядати під різними кутами, особливо під кутом утвердження цивілізованих взаємин між двома народами.

1. *Бойко А.* Церковна преса: якою має вона бути / А. Бойко // Українське журналістикознавство. — 2002. — Вип. 3. — С. 71.
2. *Животко А.* Історія української преси / А. Животко. — Мюнхен, 1989—90. — С. 248—249.
3. *Канчалаба О.* Релігійно-церковна періодика ХІХ — першої половини ХХ ст. у фондах ЛНБ ім. В. Стефаника НАН України / О. Канчалаба //

- Українська періодика: історія і сучасність : доп. та повідомл. шостої Всеукр. наук.-теорет. конф., Львів, 11—13 трав. 2000 р. — Львів, 2000. — Вип. 6. — С. 189—199.
4. *Кравченко С. І.* Періодичні видання Польщі 20—30 рр. XX ст. у світлі суспільно-культурних процесів міжвоєнної доби: літературна комунікація, польсько-український діалог : монографія / Світлана Іванівна Кравченко. — Луцьк, 2009.
 5. *Крив'як Б.* Марійські товариства: їх роль та значення в духовному відродженні нації / Б. Крив'як // Українська періодика: історія і сучасність : доп. та повідомл. шостої Всеукр. наук.-теорет. конф., Львів, 11—13 трав. 2000 р. — Львів, 2000. — Вип. 6. — С. 128—132.
 6. *Крупський І. В.* Українська релігійно-церковна періодика і проблема національного державотворення / І. В. Крупський // Українське журналістознавство. — 2002. — Вип. 3. — С. 47.
 7. *Сніцарчук Л. В.* Українська преса Галичини (1919—1939 рр.): політико-правові умови функціонування, тенденції розвитку, організаційна журналістська практика : автореф. дис. ... д-ра наук із соц. комунікацій / Сніцарчук Лідія Віталіївна. — К., 2010.
 8. Українські часописи Львова 1848—1939 рр. : іст.-бібліогр. дослідж. : у 3 т. / уклад.: М. М. Романюк, М. В. Галушко. — Львів, 2003. — Т. 3, кн. 1; Т. 3, кн. 2.
 9. *Głos Akcji Katolickiej Archidiecezji Lwowskiej.* — 1935. — № 1/2. — S. 1.
 10. *Tow. «Biblioteka Religijna».* — 1932. — R. 5, № 1. — S. 1.
 11. *Jarowiecki J.* Prasa Lwowska w dwudziestoleciu międzynarodowem. Próba bibliografii / J. Jarowiecki, B. Góra. — Kraków, 1994.

Ольга Палюх

«УКРОСТА»: СПЕЦИФІКА ФУНКЦІОНУВАННЯ І ТЕМАТИКА РАДЯНСЬКОЇ СТІННОЇ ПРЕСИ ПОЧАТКУ 1920-х рр.

Розглянуто обставини формування та жанрово-тематичні особливості стінної преси УКРОСТА.

Ключові слова: *УКРОСТА, РОСТА, українське інформаційне агентство, стінна преса, більшовицька агітація і пропаганда.*

Рассмотрено условия формирования и жанрово-тематические особенности стенной прессы УКРОСТА.

Ключевые слова: *УКРОСТА, РОСТА, украинское информационное агентство, стенная преса, большевицкая агитация и пропаганда.*